

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 05.09.1974, sp. zn. Tsf 3/74, ECLI:CZ:NS:1974:TSF.3.1974.1

Číslo: 43/1974

Právní věta: Jestliže pachatel úmyslně vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví v úmyslu usmrtit jiného, tedy úmyslně vyvolá obecné nebezpečí za okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby podle § 179 odst. 3 písm. a) tr. zák. zaviněné úmyslně, dopustí se trestného činu obecného ohrožení podle § 179 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák. a nikoli trestného činu vraždy podle § 219 tr. zák. V takovém případě je trestný čin obecného ohrožení podle § 179 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák. vůči trestnému činu vraždy podle § 219 tr. zák. ve vztahu speciality, a jednočinný souběh těchto trestných činů je tedy vyloučen.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 05.09.1974

Spisová značka: Tsf 3/74

Číslo rozhodnutí: 43

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Obecné ohrožení, Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, Vražda

Předpisy: 140/1961 Sb. § 179 odst. 3 písm. a
§ 219

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 43/1974 sb. rozh.

Jestliže pachatel úmyslně vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví v úmyslu usmrtit jiného, tedy úmyslně vyvolá obecné nebezpečí za okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby podle § 179 odst. 3 písm. a) tr. zák. zaviněné úmyslně, dopustí se trestného činu obecného ohrožení podle § 179 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák. a nikoli trestného činu vraždy podle § 219 tr. zák. V takovém případě je trestný čin obecného ohrožení podle § 179 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák. vůči trestnému činu vraždy podle § 219 tr. zák. ve vztahu speciality, a jednočinný souběh těchto trestných činů je tedy vyloučen.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR z 5. 9. 1974 sp. zn. [Tsf 3/74.](#))

Nejvyšší soud Československé socialistické republiky při přezkoumání rozsudku městského soudu v Praze ze dne 6. dubna 1974 sp. zn. 1 T 8/74 ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu ČSR ze dne 24.

června 1974 sp. zn. 11 To 14/74 ve věci obviněné O. H. v řízení podle § 316 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že těmito rozhodnutími a řízením, které jim předcházelo, nedošlo k takovému porušení zákona, jež mohlo mít vliv na uložení trestu smrti.

Z odůvodnění:

Rozsudkem městského soudu v Praze ze dne 6. dubna 1974 sp. zn. 1 T 8/74 byla obviněná O. H. uznána vinnou trestnými činy vraždy dílem dokonané a dílem nedokonané podle § 219, § 8 odst. 1, § 219 tr. zák. a pokusu trestného činu poškozování cizí věci podle § 8 odst. 1, § 257 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., které spáchala tak, že

1. dne 10. července 1973 ve 13.45 hod. v Praze 7 na tř. Obránců míru v prostoru stanice elektrických drah Strossmayerovo nám. z nenávisti k lidem podle předem promyšleného záměru v úmyslu usmrtit nákladním automobilem sražením a přjetím co největší počet chodců, řídící nákladní automobil Praga RN SPZ AB 19 - 95, úmyslně stočila směr jízdy na chodník, vyrovnala řízení a pokračovala v jízdě, takže po celé šíři chodníku v délce 31 metrů srážela, přejížděla a zraňovala celkem 20 osob, z nichž způsobila smrt osmi osobám, těžkou újmu na zdraví šesti osobám a ublížení na zdraví šesti osobám ve výroku rozsudku městského soudu v Praze jmenovitě uvedeným,

2. dne 7. srpna 1970 v hospodářské usedlosti svého otce v Z., okres Náchod, pomocí benzínu a novinového papíru založila požár v úmyslu tuto usedlost zničit, přičemž vzniklý požár byl včas uhašen, takže vznikla škoda ve výši asi 100 Kčs.

Za tyto trestné činy jí byl uložen podle § 219 tr. zák. za použití § 29 odst. 1 písm. a), b) tr. zák. a § 35 odst. 1 tr. zák. výjimečný trest - trest smrti.

Usnesením Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 24. června 1974 sp. zn. 11 To 14/74 bylo odvolání matky obviněné zamítnuto jako nedůvodné.

Nejvyšší soud Československé socialistické republiky přezkoumal v řízení podle § 316 odst. 2 tr. ř. zákonnost rozsudku městského soudu v Praze a usnesení Nejvyššího soudu České socialistické republiky a řízení, jež těmito rozhodnutím předcházelo, a neshledal, že došlo k takovému porušení zákona, jež mohlo mít vliv na uložení trestu smrti.

Výrok o vině pokusem trestného činu poškozování cizí věci podle § 8 odst. 1, § 257 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. je po stránce právního posouzení v souladu se zákonem.

Naproti tomu soudy pochybily, když skutek uvedený pod bodem 1. rozsudku městského soudu v Praze posoudily jako trestný čin vraždy dílem dokonané, dílem nedokonané podle § 219, § 8 odst. 1, § 219 tr. zák. Tímto skutkem naplnila obviněná všechny znaky přísněji trestného činu obecného ohrožení dílem dokonaného, dílem nedokonaného podle § 179 odst. 1, odst. 3 písm. a), § 8 odst. 1, § 179 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák. Právním posouzením skutku jako trestného činu vraždy dílem dokonaného, dílem nedokonaného podle § 219, § 8 odst. 1, § 219 tr. zák. spáchaného na 20 osobách ve výroku rozsudku jmenovitě uvedených není totiž vyjádřena skutečnost, že úmyslnou jízdou obviněné po chodníku těžkým nákladním autem v úmyslu usmrtit co největší počet osob byly vydány v nebezpečí smrti i další osoby ve výroku rozsudku neuvedené, jak to rozsudek sám zjišťuje na str. 22, kde ve shodě s vykonanými důkazy konstatuje, že další osoby přítomné na místě činu unikly smrti jen proto, že stačily včas před jedoucím nákladním autem uskočit, a dále proto, že se auto nakonec zastavilo samo bez zásahu obviněné. Obviněná H. chtěla usmrtit i tyto další osoby, a to jednáním naplňujícím znaky trestného činu obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. zák. (úmyslně vydala lidi v nebezpečí smrti...), přičemž její úmyslné jednání směřovalo bezprostředně i k naplnění znaků okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby uvedené v odst. 3 písm. a) § 179 tr. zák.

Nelze přisvědčit závěru rozsudku městského soudu v Praze, že se zřetelem na jednoznačný úmysl směřující k usmrcení co největšího počtu lidí a na technické provedení činu objektivně vzniklé obecné nebezpečí je pro nižší stupeň intenzity konzumováno skutkovou podstatou trestného činu vraždy podle § 219 tr. zák. a že jde o faktickou konzumpci obecného nebezpečí, které bylo jen prostředkem k usmrcení více osob. Tzv. faktická konzumpce, kterou má rozsudek městského soudu v Praze na mysli, předpokládá jednočinný souběh trestných činů (resp. přečinů), tj. že pachatel týmž skutkem naplňuje znaky více trestných činů (přečinů), který je v konkrétním případě vyloučen jen proto, že ohrožení, resp. porušení společenského zájmu chráněného jedním ustanovením je jen bezvýznamným prostředkem nebo podřadným vedlejším produktem závažnějšího ohrožení, resp. porušení společenského zájmu chráněného druhým ustanovením (např. poškození obleku při trestném činu vraždy apod.). Úmyslné vydání lidí v nebezpečí smrti, které naplňuje znaky trestného činu obecného ohrožení podle § 179 tr. zák., nelze považovat za bezvýznamný prostředek ke spáchání trestného činu vraždy, resp. za podřadný vedlejší produkt trestného činu vraždy. O jednočinný souběh trestného činu obecného ohrožení podle § 179 tr. zák. s trestným činem vraždy podle § 219 tr. zák. nešlo, poněvadž okolnost, že obviněná jednáním naplňujícím znaky trestného činu obecného ohrožení úmyslně usmrtila osm osob, je okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby uvedenou v odst. 3 písm. a) § 179 tr. zák. Tam uvedená trestní sazba, která rovněž dovoluje uložení trestu smrti, je přísnější než trestní sazba stanovená na trestný čin vraždy. Těžší následek uvedený v odst. 3 písm. a) § 179 tr. zák. lze pak zavinit i úmyslně, což vyplývá ze srovnání trestních sazeb § 219 tr. zák. a § 179 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák. a z § 6 písm. a) tr. zák. Trestný čin obecného ohrožení podle § 179 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák. je v takovém případě ve vztahu speciality vůči trestnému činu vraždy podle § 219 tr. zák. Pachatel, který jiného úmyslně usmrtí, naplní znaky trestného činu vraždy podle § 219 tr. zák. Vydá-li však za tím účelem úmyslně lidi v nebezpečí smrti, resp. těžké újmy na zdraví, naplní znaky přísnějšího trestného činu podle § 179 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák.

Jednočinný souběh trestných činů obecného ohrožení podle § 179 tr. zák. a vraždy podle § 219 tr. zák. je tedy vyloučen, pokud pachatel úmyslně vydá lidi v nebezpečí smrti, resp. těžké újmy na zdraví v úmyslu usmrtit jiného, tedy úmyslně vyvolá svým jednáním obecné nebezpečí za okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby uvedené v odst. 3 písm. a) § 179 tr. zák. Takové jednání naplňuje pouze znaky trestného činu obecného ohrožení podle § 179 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák. Tento trestný čin může být, pokud jde o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby uvedenou v odst. 3 písm. a) cit. ustanovení, dílem dokonán, dílem nedokonán, jak tomu bylo v souzeném případě.

Z uvedených důvodů nelze přisvědčit ani právnímu názoru Nejvyššího soudu České socialistické republiky vyslovenému v odůvodnění usnesení, jímž bylo zamítnuto odvolání matky obviněné H., že nešlo o trestný čin obecného ohrožení, poněvadž obviněná nejednala s vědomím toho, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto ustanovením, a že u ní šlo o jasný, předem uvážený úmysl jednoznačně směřující k usmrcení individuálně určitých osob nalézajících se v prostoru stanice elektrických drah Strossmayerovo nám. Trestné činy obecného ohrožení podle § 179 tr. zák. a vraždy podle § 219 tr. zák. chrání týž společenský zájem, totiž zájem na ochraně života a zdraví lidí. Z hlediska naplnění znaků trestného činu obecného ohrožení podle § 179 tr. zák. je pak nerozhodné, zda šlo o vydání v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví individuálně určitých nebo individuálně neurčitých osob. Ostatně závěr Nejvyššího soudu České socialistické republiky, že v souzeném případě šlo o úmysl směřující k usmrcení individuálně určitých osob, je v rozporu se spisovým materiálem, z něhož vyplývá, že skutek byl spáchán v místech s velmi živým provozem dopravních prostředků, kde přirozeně docházelo k neustálým změnám i pokud jde o počet a individualitu osob nalézajících se v prostoru stanice elektrických drah Strossmayerovo nám., takže nemohlo jít o ohrožení života jen individuálně předem určených osob.

Z toho proto plyne, že skutek uvedený pod bodem 1. výroku rozsudku městského soudu v Praze, měl

být po právní stránce správně posouzen jako trestný čin obecného ohrožení podle § 179 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zák. dílem dokonáný, dílem nedokonáný a nikoli jako trestný čin vraždy dílem dokonáný a dílem nedokonáný podle § 219, § 8 odst. 1, § 219 tr. zák. Toto vadné právní posouzení však samo o sobě nemohlo mít vliv na uložení trestu smrti, poněvadž při správném právním posouzení by soudy musely zjistit, že vedle osob jmenovitě ve výroku rozsudku městského soudu uvedených byly vydány v nebezpečí smrti, resp. těžké újmy na zdraví též další osoby. Trestní sazba odnětí svobody u trestného činu obecného ohrožení podle § 179 odst. 3 tr. zák. je přísnější než trestní sazba u trestného činu vraždy podle § 219 tr. zák. a zákon dovoluje uložení trestu smrti též za tento trestný čin.